

Dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS

Wybrane problemy współczesnej humanistyki i sztuki

Skrócony opis przedmiotu

Wykład poświęcony jest różnorodnym metodologiom i kategoriom badawczym, stosowanych w naukach o kulturze. Podstawę stanowią kulturoznawcze metody analizy i interpretacji, oparte na podejściu kognitywnym, ujęte w aspekcie komunikacyjnym, semiotycznym i aksjologicznym:

- naukowy a potoczny obraz świata;
- perspektywy i punkty widzenia w budowaniu znaczeń;
- kategoryzacja (przez prototyp, metaforę, metonimię, skrypt kulturowy, opozycje i przedpojęciowe schematy wyobrażeniowe);
- tekst kultury jako narzędzie badawcze;
- antropologia codzienności;
- badania przestrzeni, świętości, wybranych figur kulturowych (np. flâneur), pojęć (np. sakrobiznes);
- waga kontekstu w badaniach i interpretacjach kulturoznawczych.

Zajęcia prowadzone są w formie wykładu (informacyjnego, objaśniającego) oraz wykładu konwersatoryjnego (m.in. z zastosowaniem metody przewodniego tekstu).

Wybrana bibliografia

- Bisko A., *Polska dla średniozaawansowanych. Współczesna polskość codzienna*, Kraków 2014.
- Eliade M., *Sacrum a profanum. O istocie sfery religijnej*, przeł. B. Baran, Warszawa 2008.
- van Gennep A., *Obrzędy przejścia. Systematyczne studium ceremonii*, przeł. B. Biały, Warszawa 2006.
- Kleiber G., *Semantyka prototypu. Kategorie i znaczenie leksykalne*, przeł. B. Ligara, Kraków 2003.
- Kowalski P., *Popkultura i humaniści*, Kraków 2004.
- Krótkie wykłady z socjologii. Przegląd problemów i metod*, red. A. Firkowska-Mankiewicz A., T. Kanash, E. Tarkowska, Warszawa 2011.
- Krzeszowski T., *Parametr aksjologiczny w przedpojęciowych schematach wyobrażeniowych*, „Etnolingwistyka”, t. 6, Lublin 1994, s. 29-51.
- Lakoff G., Johnson M., *Metafory w naszym życiu*, przeł. T. Krzeszowski, Warszawa 2010.
- Opozycje jako kategoria kulturowa*, red. M. Badach, K. Smyk, Lublin 2016.
- Otto R., *Świętość. Elementy racjonalne i irracjonalne w pojęciu bóstwa*, przeł. B. Kupis, Warszawa 1999.
- Smyk K., *Obrzęd jako tekst kultury. Przykład Bożego Ciała w Spycimierzu*, Lublin 2020.
- Sulima R., *Powidoki codzienności. Obyczajowość Polaków na progu XXI wieku*, Warszawa 2022.
- Tylor J. R., *Kategoryzacja w języku. Prototypy w teorii językoznawczej*, Kraków 2001.